

# MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

## 22. TÝDEN (25.5.2026)

Kateřina Kovaříková a Kamil Holý



Národní centrum zemědělského  
a potravinářského výzkumu

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách CARC: [www.carc.cz](http://www.carc.cz). Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

### Výskyt škůdců

Pokračují vysoké teploty z minulého týdne, což se projevilo zejména v aktivitě mandelinky bramborové, která se vyskytuje hojně a jsou k nalezení již i první snůšky. Na hrachu se objevují první zrnokazi, kterým teplé počasí vyhovuje, pokračují kyjatky a jejich kolonie se rozrůstají, na řepě mšice maková, další mšice budou naletovat. Na to reagují populace slunéček a intenzivně kladou vajíčka. V cibuli přibývá třásněnek, objevuje se poškození listů. Pokračuje kladení květilék na různých plodinách. Zintenzivní se žír drátovců i dřepčků. Záchyty ve feromonových lapácích jsou nízké (zápředníček, osenice, makadlovka).

**Brukvovitá zelenina** - začínají létat zápředníčci, avšak housenky zatím v porostech nalezeny nebyly. Je dobré prohlížet spodní stranu listů. Pokračuje kladení květilky zelné a žír dřepčků i krytonosců.

**Ostatní zelenina** - v cibuli se vyskytují třásněnky, zvyšuje se poškození listů dospělci i nymfami. Mandelinky se páří a provádí úživný žír na bramborách, na některých lokalitách již probíhá intenzivní kladení. Na řepě a špenátu vajíčka a miny květilky řepné, škody bývají nevýznamné. Také se mohou vyskytovat larvy vrtule celerové. Teplé počasí by mělo spustit přelet mšic do porostů, na hrachu se již rozrůstají kolonie kyjatky. Začátek letu osenice polní, škody od housenek budou až v červnu. Ohřívání půdy podporuje žír drátovců, podobné škody mohou způsobit larvy tiplic.

**Riziková:** mandelinky, květilky, dřepčci, mšice, zápředníčci, drátovci, třásněnky, housenky, krytonosci



## Zápředníček polní

- první dospělci ve feromonovém lapáku, v porostech zatím málo, vývoj je rychlý, housenky mohou škodit již koncem týdne.

**Monitoring** - dospělci ve feromonových lapácích nebo vizuálně na rostlinách. Zeleně zbarvené housenky na spodní straně listů.

**Ochrana** - sítě znemožní kladení. Ošetření proti nejmladším housenkám před objevením škod.

## Mšice

- s oteplením lze očekávat migraci do porostů, na různých plodinách se začínají objevovat první okřídlené mšice. V minulém týdnu již byla místy početná mšice maková na řepách, tento týden se již rozrůstají kolonie kyjakty hrachové.

**Monitoring** - dospělci s křídly i bez a nymfy jsou většinou ukryty na spodní straně listů nebo v srdéčkách. Zeleně zbarvené druhy nemusí být na první pohled vidět - rozhrnout listy v srdéčku.

**Ochrana** - při nízkém počtu mšic a vysokém výskytu predátorů (slunéčka, pestřenky, páteříčci aj.) funguje přirozená regulace. Při rozrůstání kolonií postřík - hodně užitečných organismů = volit selektivní aficidy (oleje apod.). V plodinách, kde mšice přenášejí virózy, se ošetřuje při prvním výskytu mšic.

## Květilka zelná

- začíná kladení vajíček 1. generace. Vlhčí, chladnější počasí zvyšuje škodlivost.

**Monitoring** - bílá vajíčka na rozhraní půdy a kořenového krčku nebo pod částmi rostlin ležících na půdě. Dospělci podobní dalším dvoukřídlým (mouchám), obtížně určitelní.

**Ochrana** - moření sadby, sítě proti hmyzu nebo textilie. Nezakryté, nemořené porosty

ošetřit proti dospělcům před vykladením vajíček.

## Dřepčící rodu *Phyllotreta*

- intenzita přiletu do porostů závislá na počasí a lokalitě, patří k nejčastějším škůdcům, bude škodit cca do srpna, než vzejdou výdroly řepky a meziploidy.

**Monitoring** - dospělci na vrchní i spodní straně listů, v chladu a větru se ukrývají v půdě - sledovat i míru poškození listů.

**Ochrana** - sítě proti hmyzu. Nezakryté porosty ošetřit proti dospělcům.

## Krytonosci

- hlavní jarní vlna brouků je pryč, opoždění jedinci mohou lokálně škodit až do líhnutí nové generace v červnu.

**Monitoring** - dospělci se zjišťují žlutými miskami nebo prohlídkou/oklepem rostlin, jsou často na spodní straně listů nebo ukryti mezi mladými listy. V listech jsou vykousané jamky.

**Ochrana** - sítě proti hmyzu. Nezakryté porosty ošetřit proti dospělcům.

## Třásněnky

- teplo podporuje migraci, objevují se škody v paždí listů.

**Monitoring** - jsou většinou ukryté mezi listy u báze. Posátá místa jsou světlá, stříbrná, někdy s kupičkami tmavého trusu.

**Ochrana** - závisí na druhu cibule a době sklizně. Cibule prodáváná s listy nesmí mít výrazné poškození (vada vzhledu), cibule bez listů - nižší intenzita ošetřování, nálet třásněnek bude až do podzimu.

## Mandelinka bramborová

- tento týden úživný žír, páření a již kladení vajíček.

**Monitoring** - barevní dospělci dobře viditelní na listech brambor, požerky na listech. Oranžová vajíčka na spodní straně listů.

**Ochrana** - nálet je rozvleklý, počkat, až budou v porostech dospělci, vajíčka a první nymfy. Mandelinky rychle vytváří rezistentní populace - co postřik, to jiná skupina účinných látek! Např. spinosad, diamidy

(cyantraniliprol + chlorantraniliprol), acetamidrid - na citlivou populaci.

## Zrnokaz hrachový

- tento týden první zaznamenané výskyty dospělců.

**Monitoring** - samičky kladou jantarově žlutá vajíčka na mladé lusky (měkké, šťavnaté) - asi týden po opadnutí korunních lístků.

**Ochrana** - po výskytu prvních vajíček neprodleně ošetřit povolenými přípravky (např. acetamidrid). Larvy se rychle zavrtají do lusků, kde již ochrana není účinná.

### Užitečné organismy

- vyšší výskyt mšic láká do porostů slunéčka, která intenzivně kladou vajíčka, brzy budou v porostech jejich dravé larvy. Mšice se také hojně zachycují v sítích pavouků, kterých je v porostech také poměrně hodně - zejména v hrachu a brukvích.



Kyajatka hrachová a další mšice jsou oblíbenou porovavou slunéček, vajíčka jsou velmi podobná vajíčkům mandelinky bramborové, ale jsou světlejší



Po potvrzení výskytu prvních vajíček zrnokaze hrachového by se mělo neprodleně začít s ochranou.



Miny květilky ve špenátu. Proti světlu je v mině zřetelně vidět larva. Vajíčka jsou malá bílá na spodní straně listů.



Začíná páření mandelínek a kladení vajíček



Třásněnka na listech cibule, nymfy jsou světle zeleno-žluté, dají se najít v paždí nejmladších listů, ale při vyrušení se rychle schovají. Existují také dravé třásněnky, bývají větší a jsou obvykle tmavší s pruhy na křídlech.



Rostliny s napadeným kořenovým systémem vypadají podobně (zde pouze mechanické poškození stonku) - v porostu ostatních zdravých rostlin budou nápadně zvadlé či polehlé a menšího vzrůstu - kořeny může žrát drátovec, osenice, larvy tiplic apod. Takto se projevuje i napadení květilkami.



Dřepčík rodu *Phyllotreta* provádí svůj klasický žír na brukvotité zelenině. Zpočátku malé dírky se zvětšují s tím, jak rostlina roste. Jiné druhy dřepčíků řadí také na špenátu.



Mnohonozky obvykle neškodí a bývají užitečné - rozkládají organickou hmotu, zde zřejmě zasažené nějakým postřikem bylo několik mrtvých mnohonozek na povrchu půdy. Na polích se zeleninou je také překvapivě mnoho pavouků. V jejich pavučinách se zachytí mšice i dřepčící. Větší pavouci (jako na obrázku) aktivně loví svou kořist